

**Ministru kabineta noteikumu projekta
„Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 26.augusta noteikumos Nr.474
„Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu,
restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu””
sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)**

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums	
Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)	Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2003.gada 26.augusta noteikumos Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”” (turpmāk – Projekts) sagatavots, ņemot vērā notikušās izmaiņas būvniecības procesa regulējošos normatīvajos aktos, kā arī kultūras pieminekļu aizsardzības un saglabāšanas procesa mūsdienīgas piemērošanas nepieciešamību.

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	Projekts sagatavots pēc Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas iniciatīvas, pamatojoties uz likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 5.panta trešo daļu un 23.panta otro daļu.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Ministru kabineta 2003.gada 26.augusta noteikumu Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu” (turpmāk – MK noteikumi Nr.474) redakcija ir tapusi pirms 14 gadiem. Laika gaitā būtiski ir attīstījusies kultūras mantojuma aizsardzības politika, kas ir nostiprināta normatīvajos aktos. Līdz ar to ir nepieciešams veikt grozījumus MK noteikumos Nr.474, lai praksi padarītu saistošu administratīvā procesa dalībniekiem.</p> <p>Projekta 2.punkts paredz svītrot MK noteikumu Nr.474 7.3.apakšpunktā noteikto kritēriju – ēkas vecuma ierobežojums valsts nozīmes kultūras pieminekļiem – 50 gadi, jo ir pierādījies, ka ir radīti vērtīgi objekti, kas vēl</p>

nav sasnieguši 50 gadu vecuma sliekšni, bet kuriem nepieciešama aizsardzība, kuri pēc visiem citiem kritērijiem atbilst, lai tiktu iekļauti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Kā, piemēram – restorāns „Sēnīte”, Ogres DUS, kas iekļaušanas brīdī valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ir definēti kā vietējas nozīmes kultūras pieminekļu vērtības grupa.

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija ir attīstījusi informācijas sistēmu „Mantojums”, kas padara esošo noteikumu regulējumu dažos punktos lieku, piemēram, MK noteikumu Nr.474 noteikumu 16.7.apakšpunkts, kuru Projekta 3.punkts paredz izteikt citā redakcijā, ņemot vērā, ka būtiski ir novērtēt kultūras pieminekļa saglabātības stāvokli pēc tā īpašuma formas piederības. Projekta 3.punkts paredz pilnveidot arī MK noteikumu Nr.474 16.8.apakšpunktu, datus apkopojot Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas informācijas sistēmā „Mantojums”, kurā ir pieejama daudz plašāka informācija, tajā skaitā apsekošanas akti un fotofiksācija, kas ļauj Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas reģionālajām nodaļām identificēt objektus daudz ātrāk un kvalitatīvāk. Uzsverot sabiedrības nozīmi kultūras pieminekļu novērtēšanas, saglabāšanas un aizsardzības procesā, ir ļoti būtiski nodrošināt iespēju sabiedrībai iepazīties ar katra objekta unikalitāti veidojošajām saglabājamām vērtībām.

Projekta 4.punkts paredz izteikt MK noteikumu Nr.474 19.punktu jaunā redakcijā, jo Valsts pārvaldes iekārtas likuma 12.pants paredz – lai nodrošinātu valsts pārvaldes funkciju efektīvu izpildi, piekritīgā iestāde likumā noteiktajā kārtībā slēdz publisko tiesību līgumus valsts pārvaldes jomā, piemēram, sadarbības līgumu. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai ir sadarbības līgumi ar

	<p>Valsts zemes dienestu par adrešu un datu apmaiņu. MK noteikumu Nr.474 19.punkta redakcijas izveidē ņemta vērā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas statistika izmaiņu veikšanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (2015.gadā ir veikti 15 adrešu precizēšanas administratīvie procesi, kas ietver publikāciju Latvijas Vēstnesī, 2016.gadā tie ir 20 adrešu precizēšanas gadījumi). Ieviešot normu, ka „Inspekcija pieņem lēmumu par kultūras pieminekļa adreses un kompleksam objektam nekustamam kultūras piemineklim – robežas, precizēšanu, izmantojot valsts informācijas sistēmas, un izdara attiecīgas izmaiņas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrā. Kustamiem kultūras pieminekļiem šo noteikumu 16.5.punktā paredzēto informāciju nosaka inspekcija”, tas atvieglos administratīvās procedūras iestādē, kā arī Kultūras ministrijā, tādejādi ļaujot darbaspēka resursu izmantot citu procedūru nodrošināšanai.</p> <p>Spēkā esošo MK noteikumu Nr.474 20.punkts nosaka, ka Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai cenrādi apstiprina kultūras ministrs, kas neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām valsts pārvaldē attiecībā uz iestāžu publisko maksas pakalpojumu cenrāžu apstiprināšanu. Ņemot vērā, ka ar Ministru kabineta 2017.gada 22.augusta noteikumiem Nr.488 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas publisko maksas pakalpojumu cenrādis” ir apstiprināts Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis, kas neparedz maksu par Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrā iekļautās informācijas saņemšanu, Projekta 4.punkts paredz precizēt MK noteikumu Nr.474 20.punkta redakciju.</p> <p>Projekta 8.punkts paredz no MK noteikumu Nr.474 29.punkta svītrot ziņojuma par veiktajiem darbiem iesniegšanu</p>
--	--

		<p>pašvaldībās, kā arī samazināt ziņojuma iesniegšanas termiņu Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai. Tādejādi tiks nodrošināta operatīvāka darbu izvērtēšana un netiks kavētas tālākās privātpersonas darbības citās institūcijās.</p> <p>Ņemot vērā likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 7.panta ceturtās daļas regulējumu, kas nosaka, ka arheoloģiskās senvietās zemē, virs zemes vai ūdenī atrastas senlietas (ar datējumu līdz 17.gadsimtam ieskaitot) pieder valstij, un tās glabā publiskie muzeji, Projekta 10.punkts paredz papildināt MK noteikumu Nr.474 31.8.apakšpunktu, nosakot, ka kultūrvēsturiskās izpētes darbu pārskatā attiecībā uz arheoloģiskajām senlietām iekļauj dokumentāciju par nodošanu glabāšanā publiskajā muzejā, tai skaitā kultūras pieminekļa restaurācijas pases.</p> <p>Lai atvieglotu un paātrinātu administratīvās procedūras kultūras pieminekļu teritorijā un aizsardzības zonā esošo objektu īpašniekiem, Projekta 13.punkts paredz saimnieciskās darbības uzsākšanas atļauju spiedoga veidā, kas apliecina ieceres atbilstību kultūras mantojuma aizsardzības prasībām, kā arī atļaujas saņemšanu elektroniskā formātā informācijas sistēmā.</p> <p>Projekta 14.punkts nosaka Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas kultūras pieminekļa izmantošanas un saglabāšanas norādījumu izsniegšanas termiņa pagarinājumu gadījumos, ja tiek apstrīdēts Kultūras ministrijas rīkojums par objekta iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Kultūras pieminekļa īpašniekam (valdītājam) Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā ir tiesības saņemt bezmaksas konsultācijas par kultūras pieminekļa saglabāšanas, remonta (labošanas), konservācijas, restaurācijas, rekonstrukcijas (pārbūves) jautājumiem.</p> <p>Projekta 15.punkts nosaka, ka MK</p>
--	--	---

noteikumu Nr.474 46.punkts tiek papildināts, jo kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvos nav ietverta atruna, kas pieļautu atkāpes no būvnormatīvu tehniskām prasībām (piemēram, ugunsdrošības, energoefektivitātes, akustikas u.c.), ja to piemērošanas rezultātā kultūras piemineklis var zaudēt kultūrvēsturisko vērtību vai tā var samazināties. Šobrīd šādas atkāpes pieļauj Būvniecības likuma 9.panta ceturtā daļa, bet kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvi nenodrošina šādu situāciju. Valstī mainoties būvnormatīvu prasībām, kultūras mantojuma nozarei nebūs sava normatīvā regulējuma, uz ko pamatoties, lai šādas atkāpes prasītu. Būvniecības likums arī neregulē jautājumu par atsevišķiem kultūras pieminekļiem, bet par būvēm ar kultūrvēsturisku vērtību kopumā. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas pieredzē ir daudz gadījumu, kad kultūras pieminekļu īpašnieki vēršas ar informāciju, ka pieprasīto būvnormatīvu prasības uzliek par pienākumu ieviest būtiskus un kultūras pieminekļa vērtību samazinošus pasākumus, un lūdz Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinumu par vērtību saglabāšanas nepieciešamību un būtiskumu (piemēram, Zaļenieku muiža, Rīgas birža, Rīgas vēsturiskā centrā valsts aizsargājami arhitektūras pieminekļi – īres nami u.c.).

Projekta 17.punkts paredz svītrot MK noteikumu Nr.474 49.punktu, kas nosaka, ka kultūras pieminekļa īpašnieks (valdītājs), kurš nespēj nodrošināt piemineklī esošo mākslas darbu, arheoloģisko priekšmetu vai citu kultūras vērtību uzturēšanas režīmu, pēc saskaņošanas ar inspekciju var nodot tos glabāšanā muzejos vai citās speciālajās glabātavās, jo minētā norma nav piemērota praksē un kopš 2017.gada 8.jūnija grozījumiem Krimināllikumā, nosakot tā 229.¹ pantā atbildību par nelikumīgām darbībām ar valstij piederošām senlietām, nav pieļaujama

nedeklarētu senlietu glabāšana.

Lai atvieglotu MK noteikumu Nr.474 V. nodaļas „Kultūras pieminekļu remonts, konservācija, restaurācija un rekonstrukcija” uztveramību, Projekta 20.punkts paredz precizēt V. Nodaļā lietoto terminoloģiju.

Ņemot vērā, ka viens no kultūras pieminekļu aizsardzības stratēģijas mērķiem ir pārkārtot kultūras pieminekļu aizsardzības darbu, vairāk uzticoties kultūras pieminekļu saimniekiem, kā arī ieviešot mūsdienīgas un ērtas procedūras, Projekta 22.punkts paredz veicināt ciešāku sadarbību ar pašvaldībām, aicinot izstrādāt un saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju vienkāršotās atjaunošanas metodiku, tā samazinot administratīvo slogu iedzīvotājiem vienkāršotu būvniecības ieceru saskaņošanā. Šobrīd būvniecības normatīvie akti to paredz attiecībā uz kultūras pieminekļu aizsardzības zonām. Projekts nosaka tādu pašu metodiku attiecināt arī uz kultūras pieminekļu teritorijām.

Projekta 26.punkts izsaka MK noteikumu Nr.474 56.punktu šādā redakcijā: „Kultūras pieminekļa restaurāciju, rekonstrukciju (pārbūvi) un konservāciju drīkst veikt tikai kompetenta speciālista vadībā. Speciālista kompetenci ēku un būvju restaurācijā, rekonstrukcijā (pārbūvē) un konservācijā apliecina attiecīgs sertifikāts restaurācijas vadīšanai, pārējo kultūras pieminekļu konservācijā un restaurācijā – atbilstoša augstākā izglītība un vismaz divu gadu praktiskā pieredze attiecīgajā darbā. Darbam arheoloģiskajos pieminekļos pieaicina arheologus.”.

Salīdzinājumam informācija par starptautisko pieredzi, kas saņemta no valstu pārstāvjiem Baltijas jūras reģiona kultūras mantojuma komitejā:

Zviedrijā – kvalifikācijas apliecinājumam nav īpašu prasību, piemērotākās personas izvēle īpašnieka ziņā.

	<p>Norvēģijā – tiek prasīts formāls kvalifikācijas un profesionālās izglītības apliecinājums. Specifiskas kvalifikācijas prasības var tikt izvirzītas, ja ir iesaistīts publiskais finansējums.</p> <p>Igaunijā – nepieciešama Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes atļauja, ko izsniedz personai, kas apliecina augstāko izglītību un 4 gadu pieredzi atbilstošajā jomā vai pabeigtus speciālus kursus kultūras mantojuma jomā.</p> <p>Lietuvā – nekustamo kultūras pieminekļu izpētei ir noteikt diploma atzīšanas process.</p> <p>Polijā – ir nepieciešama atļauja, ko izsniedz personai ar atbilstošu izglītību un praktisko pieredzi (6 – 12 mēneši, atkarībā no specializācijas tipa). Gadījumos, kad ir darbi, kuru prasmēm nav nepieciešama augstākā izglītība, nepieciešams amatnieka diploms un vismaz 4 gadu praktiskā pieredze (šis attiecas uz praktiskiem darbiem, ne izpēti).</p> <p>Projekta 27.punkts paredz MK noteikumu Nr.474 57.punktā atteikties no nepieciešamības iesniegt pārskatu par veiktajiem darbiem pašvaldībā, nosakot, ka restaurācijas, rekonstrukcijas (pārbūves) un konservācijas darbu autors pirms Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinuma par atbilstību Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nosacījumiem pieprasīšanas, sagatavo pārskatu par kultūras pieminekļu veiktajiem darbiem un iesniedz to Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (ja atļaujā par darbu veikšanu nav noteikts citādi).</p> <p>Projekts paredz atteikties no MK noteikumu Nr.474 pielikumiem – atļauju veidlapām, jo iekļaujamā informācija konkrētas veidlapas formas veidā paredz informāciju, kas nav visos gadījumos nepieciešama, dublējas, un katram individuālam objektam būs sava. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas praksē 14 gadu laikā, kopš ir spēkā MK noteikumi Nr.474, ir izkristalizējies, kuras prasības ir obligātas visiem objektiem un pret kurām var attiekties elastīgi, lai atvieglotu</p>
--	---

		administratīvās procedūras pakalpojuma saņēmējam un paātrinātu kultūras pieminekļu sakopšanas darbu.
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas un publiskas personas kapitālsabiedrības	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Kultūras ministrija.
4.	Cita informācija	Nav

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Kultūras pieminekļu īpašnieki, valdītāji, lietotāji. Nekustamā īpašuma īpašnieki, valdītāji un lietotāji valsts aizsargājamās kultūras pieminekļu teritorijās un aizsardzības zonās. Pašvaldības un valsts institūcijas, kuras koordinē būvniecības procesu valstī.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Projekts šo jomu neskar.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
4.	Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
5.	Cita informācija	Nav

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Projekts šo jomu neskar.

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

Projekts šo jomu neskar.

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām

Projekts šo jomu neskar.

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes		
1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	Projekts pieejams Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas tīmekļvietnē www.mantojums.lv un Kultūras ministrijas tīmekļvietnē www.km.gov.lv sadaļā „Sabiedrības līdzdalība”.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Projekts 2018.gada 16.janvārī publicēts Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas tīmekļvietnē www.mantojums.lv un Kultūras ministrijas tīmekļvietnē www.km.gov.lv sadaļā „Sabiedrības līdzdalība”, aicinot sabiedrības pārstāvjus līdz 2018.gada 5.februārim izteikt viedokli par Projektu.
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Sabiedrības pārstāvji uzaicināti līdz 2018.gada 5.februārim izteikt rakstveida viedokli par Projektu.
4.	Cita informācija	Nav

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām		
1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	Projekts šo jomu neskar.
3.	Cita informācija	Nav

Kultūras ministre

D.Melbārde

Vīza: Valsts sekretāra p.i.

B.Zakevica

Dambis 67213113

Juris.Dambis@mantojums.lv

KMAnot_150117_groz_474